

รายวิชา ศิลปะ (นาฏศิลป์)

รหัสวิชา ศ๒๒๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง นาฏศิลป์พื้นเมือง
ภาคเหนือและภาคกลาง

ครูผู้สอน ครูโชติกา สมพงษ์

ครูนันทวัน ทองทิพย์

เรื่อง นาฏศิลป์พื้นเมือง
ภาคเหนือและภาคกลาง

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่าการแสดงที่นักเรียนได้ศึกษานั้น
เป็นการแสดงของภาคอะไร เพราะเหตุใด

A

B

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องอิทธิพลทางวัฒนธรรมและลักษณะของนาฏศิลป์พื้นเมืองของภาคเหนือ และภาคกลาง
๒. ผู้เรียนสามารถอธิบายเรื่องอิทธิพลทางวัฒนธรรมและลักษณะของนาฏศิลป์พื้นเมืองของภาคเหนือ และภาคกลางได้อย่างถูกต้อง

ระบำ-รำ-ฟ้อน
การแสดงภาคเหนือ

ชุด พิธีเฉลิม - พิธีทักขิน
มรดกของ วงศ์โพน่ง

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

พ็อนเทียน พ็อนเล็บ - บรรเลงโดย วงตั้งโน้บ แสดงโดยศิษย์นาฏศิลป์

เผยแพร่โดย Siammelodies

เผยแพร่วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๔

ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=BjarOQq7Cbs>

นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ

- นิยมเรียกการแสดงว่า “ฟ้อน” ประกอบเครื่องดนตรีพื้นเมือง ได้แก่ สะล้อ ซอ ซึง กลอง เป็นต้น
- ท่วงทำนองและทำนองเพลงมีความนุ่มนวล แต่มีการแสดงบางชุดมีความเข้มแข็งหนักแน่น เช่น การตีกลองสะบัดชัย และศิลปะการต่อสู้ต่างๆ และมีทั้งการผสมผสานศิลปะล้านนาพม่า กลุ่มชนเผ่าต่าง ๆ เช่น ชาวไต ชาวลื้อ ชาวเงี้ยว เป็นต้น

- แบ่งการฟ้อนเป็น ๓ แบบ

๑) ฟ้อนแบบพื้นเมืองเดิม

๒) ฟ้อนแบบได้รับอิทธิพลจากชาติอื่น ๆ

๓) ฟ้อนแบบคุ่มหลวง

การฟ้อนของภาคเหนือแบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑) ฟ้อนแบบพื้นเมืองเดิม เป็นการฟ้อนแบบล้านนาเดิม ที่มีในท้องถิ่นทั่วไป

๒) เพื่อนที่ได้รับอิทธิพลจากชาติอื่น ๆ เพื่อนที่มีการผสมผสานกับ
ชนชาติอื่น ๆ หรือ การแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่
ทางภาคเหนือ

๓) **ฟ็อนแบบคุ่มหลวง** เป็นการฟ็อนที่เกิดขึ้นในคุ่มหลวงของ
เจ้าดารารัศมี มีลักษณะแบบศิลปะภาคกลางปนภาคเหนือ

๑. รูปภาพใดต่อไปนี้ไม่ใช่การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือ

ก.

ข.

ค.

ง.

๒. ข้อใดกล่าวถึงการแสดงพื้นเมืองภาคเหนือไม่ถูกต้อง

ก. มีความนุ่มนวลของท่วงท่าและทำนองเพลง

ข. แบ่งการฟ้อนเป็น ๓ แบบ ได้แก่ ฟ้อนแบบพื้นเมืองเดิม, ฟ้อนแบบได้รับอิทธิพลจากชาติอื่น ๆ และฟ้อนแบบคุ่มหลวง

ค. ฟ้อนแบบคุ่มหลวง เป็นศิลปะล้านนาผสมภาคอีสาน

ง. ฟ้อนประกอบเครื่องดนตรีพื้นเมือง ได้แก่ สะล้อ ซอ ซึง กลอง เป็นต้น

ဝတ်မှုန်ပုံဝတ် နာဂဝတ်မှုန်ပုံ

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

ระบํ้าชาวนา

เผยแพร่โดย ดนตรีนาฏศิลป์ไทย Byครูเนส

เผยแพร่วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘

ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=BjarOQq7Cbs>

นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคกลาง

มีลักษณะสนุกสนาน หรือ เชิงเกี่ยวพาราตี นิยมการแสดง
ประเภทเพลงปฎิพาทย์ หรือ เพลงร้องโต้ตอบกัน เกี่ยวข้องกับ
วิถีชีวิต สังคมเกษตรกรรมและทำการแสดงจะได้รับอิทธิพล
จากการแสดงของราชสำนัก
เพราะอยู่ใกล้ศูนย์กลางการปกครอง

นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคกลาง

รำกลองยาว หรือ รำเถิดเทิง

เพลงฉ่อย เพลงร้องโต้ตอบ

นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคกลาง

ระบำชาวนา

รำสีนวน ได้รับอิทธิพลจาก
ศิลปะแบบราชสำนัก

๑. รูปภาพใดต่อไปนี้ไม่ใช้การแสดงพื้นเมืองภาคกลาง

ก.

ข.

ค.

ง.

๒. ข้อใดกล่าวถึงการแสดงพื้นเมืองภาคกลางไม่ถูกต้อง

- ก. มีความนุ่มนวลของท่วงท่าและเชิงเกี่ยวพาราสี
- ข. นิยมการแสดงประเภทเพลงปฐพีพากย์ หรือ เพลงร้องโต้ตอบกัน
- ค. เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต สังคมเกษตรกรรม
- ง. ทำการแสดงจะได้รับอิทธิพลจากการแสดงของราชสำนัก เพราะอยู่ใกล้ศูนย์กลางการปกครอง

กิจกรรม

เรื่อง นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือและภาคกลาง

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำชิ้นงานโปสเตอร์ โดยเขียนแผนผังสรุปความคิดลักษณะการแสดงพื้นเมืองของภาคเหนือและภาคกลาง พร้อมยกตัวอย่างการแสดงพื้นเมืองภาคเหนือและภาคกลางที่นักเรียนชื่นชอบ ตกแต่งระบายสีให้สวยงาม

สรุป

นิยมเรียกการแสดงว่า
“ฟ็อน”

ฟ็อนประกอบเครื่องดนตรีพื้นเมือง
ได้แก่ สะล้อ ซอ ซึง กลอง เป็นต้น

ความนุ่มนวลของ
ท่วงทำนองและทำนอง
เพลง

ลักษณะของการแสดงนาฏศิลป์ พื้นเมืองภาคเหนือ

การแสดงบางชุด
มีความเข้มข้นหนักแน่น เช่น
การตีกลองสะบัดชัย
และศิลปะการต่อสู้ต่าง ๆ

การผสมผสานศิลปะ
ล้านนา พม่า กลุ่มชนเผ่า
ต่าง ๆ เช่น ชาวไต ชาวลื้อ
ชาวเงี้ยว เป็นต้น

แบ่งการฟ็อนเป็น ๓ แบบ

- ๑) ฟ็อนแบบพื้นเมืองเดิม
- ๒) ฟ็อนแบบได้รับอิทธิพลจากชาติอื่น ๆ
- ๓) ฟ็อนแบบคຸ້ມหลวง

ลักษณะสุนทรียภาพ
หรือ เชิงเกี่ยวพาราสี

เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต สังคม
เกษตรกรรม

ลักษณะของการแสดงนาฏศิลป์
พื้นเมืองภาคกลาง

นิยมการแสดงประเภทเพลงปฐพีพากย์
หรือ เพลงร้องโต้ตอบกัน

ทำการแสดงได้รับอิทธิพลจากการแสดง
ของราชสำนัก เพราะอยู่ใกล้ศูนย์กลาง
การปกครอง

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

นาฏศิลป์พื้นเมือง
ภาคอีสานและภาคใต้

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

สิ่งที่ต้องเตรียม

กระดาษ A4 กลุ่มละ ๑ แผ่น

